

Практическо изследване на игровата дейност на децата в предучилищна възраст

Силвия Ангелова

Case study on gaming activities for children in preschool age: The paper studies the play activities of preschool children viewing the game from "inside" – processes, phenomena and changes taking place in it. It provides us with an idea of the achieved level of playing skills of each child in the group, as well as with guidelines for our future work.

Key words: Games, game action, game tasks, interaction, diagnostics.

ВЪВЕДЕНИЕ

Деца играят от най- ранна възраст. Играта се променя и развива постепенно със съзряването и развитието на детето. В III група присъства палитра от видове игри: творчески (сюжетно- ролеви, игри-драматизации, строително-конструктивни) и игри с открити правила (автодидактични, подвижни и музикални). Сюжетно- ролевите игри отразяват повече страни на живота, на човешката дейност и труд.

" Семейство", „ Дом на модата", „Пътуване със самолет", „Спешна помощ", "Полиция" и др. Активно присъстват игрите от типа «лото», «домино», «карти» и » движение на пионка по графична схема », в които децата с желание участват. Дидактичните игри ги подготвят за училище като развиват мисленето, повишават познавателните им способности и техния стремеж за победа в играта и за себедоказване. Компютърните игри присъстват в детското ежедневие – у дома и все повече се утвърждават и в режима на детската градина. Подвижните и музикалните игри са обичани от децата, защото носят емоционална удовлетвореност от двигателната активност. Фолклорните игри ги пленяват с уникалното съчетание на движения, текст и мелодия.

Всеки вид игра заема определено място в живота на детето, в режима на детската градина. От друга страна промените в обществото несъмнено рефлектират и оказват влияние върху децата и тяхната игрова дейност. Изследвания на И. Миленски показват, че игровата дейност намалява, навлизат нови игри, с нови теми и сюжети. Намаляването на свободните игри, натоварените учебни програми, изкуствената акселерация и ред други причини съкращават времето за игра. Тези данни са тревожни и това поражда въпроса за равнището на игровите умения на децата. Въпреки това, значението на играта и нейната роля остава непроменено. Играта е водеща дейност за детското развитие.[6]

ИЗЛОЖЕНИЕ

Целта на настоящето проучване е изследване равнището на игровите умения на 5-6 год. деца.

Целта конкретизирахме в следните задачи :

1. Да се определи достигнатото ниво на игровите умения на всяко дете от групата.
2. Да се направи анализ на резултатите.

Обект на изследването : 25 деца от III група в Ц.Д.Г." Слънце"- гр. Русе.

Деца са на възраст 5-6 год. с добро психо- физическо и интелектуално развитие, съответстващо на възрастта им. Между тях няма деца със СОП. Всички деца с изключение на едно са от пълни семейства. Петнадесет от тях имат брат или сестра, а десет са единствени деца в семейството.

Хипотеза : Предполагаме, че по- голямата част от групата е с развити игрови умения.

Изследването се проведе през месец II – V 2013г.

Инструментарий : Диагностичен лист за определяне равнището в развитието на играта на И. Ивакина [4] и наблюдения на проявите на детето в непосредствения игров процес.

Показатели на развитието (по тест на И. Ивакина)

I. Съдържание на играта.

1. Проява на игров замисъл.
2. Разнообразие на замислите.
3. Количество на игровите задачи.
4. Разнообразие на игровите задачи.
5. Самостоятелност при постановката на задачите.

II. Начини на решаване на игровите задачи.

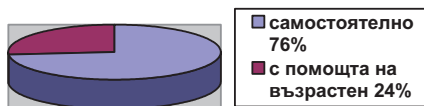
6. Разнообразие на игровите действия с играчки.
7. Степен на обобщеност на игровите действия с играчки.
8. Игрови действия с предмети –заместители.
9. Игрови действия с въображаеми предмети.
10. Влизане в роля.
11. Разнообразие на ролеви действия.
12. Изразителност на ролевите изказвания.
13. Наличие на ролеви изказвания.
14. Ролевите изказвания възникват по инициатива на: възрастния, детето.
15. Ролевата беседа възниква: с възрастния, с връстника.
16. Ролевата беседа възниква по инициатива на: възрастния, връстника.
17. Съдържателност на ролевата беседа.

III. Взаимодействие на децата в играта.

18. Влизат във взаимодействие: с възрастния, с връстника.
19. Поставя игрови задачи: на възрастния, на връстника.
20. Приема игрови задачи: от възрастния, от връстника, отказва се.
21. Продължителност на взаимодействието: кратковременно, продължително.

Анализ на резултатите. В проучването си установих, че:

1. Резултати по отношение на проява на игров замисъл.

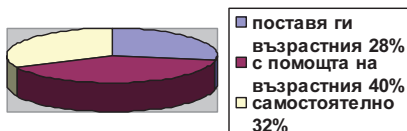
Самоорганизацията в играта се характеризира с това, че децата сами поставят игров замисъл и търсят средства за неговото реализиране.

2. Разнообразие на замислите в игровата дейност.

Разнообразието на замислите и количеството на игровите задачи са показател за това до каква степен децата са запознати с различни видове игри.

3. Ниво на самостоятелност при постановката на задачите.

Условията, които направляват самостоятелните действия на децата и тяхното съдържание са: организация на обстановката, впечатления от нагледно-действено възприемане, примерът на околните, опосредствено ръководене на играта.

4. Резултати по отношение на разнообразие на игровите действия с играчки.

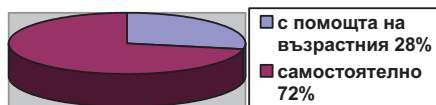
Деца имат натрупан сетивен и личен опит и голяма част от тях извършват разнообразни действия с играчките.

Наличие на разнообразие	64%
Липса на разнообразие	36%

5. Степен на обобщеност на игровите действия с играчки.

6. Игрови действия с предмети- заместители.

Деца умеят да играят с предмети- заместители, да разгръщат игри с разнообразни сюжети и да проявяват творчество в играта. Високият процент на деца, които могат да играят самостоятелно с предмети- заместители показва наличие на умения за игра с полифункционални играчки.

7. Включване на въображаеми предмети в играта.

Самостоятелно	80%
С помощ от учителя	20%

Деца активно участват в създаването на въображаема ситуация, преименуват предмети, комбинират обекти в играта.

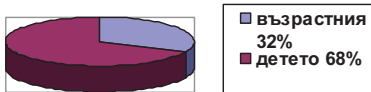
8. Резултати по отношение на ролеви действия и изразителност на изказванията.

Влизат в роля	92%
Разнообразие на ролеви действия	40%
Изразителност на ролеви изказвания	40%

Педагозите създават условия за развитие на творческа активност в играта:

- не регламентират играта, не допускат еднообразни сюжети и действия;
- предоставят възможност за избор на вид игра, сюжет, роли;
- поощряват децата към импровизации в играта;
- стимулират използването на предмети – заместители;
- създават емоционална атмосфера в играта;
- наблюдение играта и включване при необходимост, като партньор.[4]

9. Ролевите изказвания възникват по инициатива на:

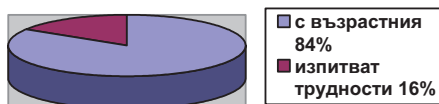

10. Иницириране на ролевата беседа:

Ролевата беседа възниква по инициатива на:	%
възрастния	28%
детето	72%

От наблюденията на игровата дейност установих, че :

11. Влизат във взаимодействие.

Наблюдавайки игровата дейност в групата можем да анализираме особеностите в поведението на всяко дете, да разберем по-добре неговите чувства, желания и стремежи в игровия процес.

«Игровите отношения, които по своя психологически смисъл са също толкова реални за децата, и реалните отношения, взаимно се преплитат и си влияят. В процеса на претворяване на игровия замисъл се преминава от ролеве към реални отношения, които по своето нравствено съдържание понякога не са толкова съвършени, колкото отношенията, произтичащи от изпълняваните роли».[5]

12. Умение да поставя игрови задачи.

Поставя игрови задачи	%
на възрастния	76%
на връстника	92%

Взаимодействията на децата в играта съдържат елементи на сдружаване, сприятеляване, взаимопомощ, емпатия. Понякога се наблюдават конфликти в играта, предизвикани от нетолерантни, груби и нечестни отношения между децата, които са неприемливи и разрушават игровата дейност. В съвместната игра някои деца проявяват егоцентризъм, който трябва да бъде преодолян с активната намеса на учителя. Използват се преки или косвени методи за непосредствено ръководство на игровите действия.[1]

13. Умение да приема игрови задачи.

Стремежът на някои деца да изпълняват винаги ръководни роли предизвиква чувство на неудовлетвореност, на нежелание у другите да участват в игрите. В групата са наблюдават добри другарски взаимоотношения, с елементи на отговорност, отзивчивост и толерантност- 92% от децата приемат игрови задачи от връстника.

14. Продължителност на взаимодействието в играта.

Обобщение:

От проведеното изследване констатирах много добре развити игрови умения като цяло, за групата и високо за 40% от децата в нея. Тези деца могат да участват в различни по вид и сложност игри с различни партньори. Поведението им в игрите се характеризира с по-голяма самостоятелност и инициативност: проява на игров замисъл, самостоятелност при постановката на задачите, в игровите действия с предмети - заместители и с въображаеми предмети. Самостоятелността им е в резултат на изградени добри представи за различни по вид и сложност игри, целенасочено поддържане на детския интерес към игрите и отключване на желанието им за участие в тях. Необходими са повече усилия и помощ за тези деца, които извършват обобщени игрови действия с играчки. Да се стимулира ролевата активност на децата, които са по-плахи и неуверени в своите възможности.

Практическото изследване в III група позволява да се направят следните **изводи:** Предметно-игровата среда в изследваната група е разнообразна и напълно отговаря на възрастта на децата. Развитието на игровата дейност в групата е успешно, когато са добре планирани от учителя игрите за учебната година – теми, съдържание, обем и развой през годината.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Играта е обект на внимание, анализ и разработки на много изтъкнати учени, психолози и педагози - Х.Спенсър, К.Грос, Ст.Хол, З.Фройд, К. Бюлер и др. [3] За Ф.Фрьобел играта е определяща за бъдещия живот на човека. Играта, този малък »приказен» свят, който детето управлява, предоставя на всички нас големи възможности за влияние, подкрепа и обучение». Именно в детството, детето леко, както никога след това, позволява на своята фантазия да твори «чудеса».[2] Психолозите са установили, че предучилищната възраст е най-благоприятният период за формиране на така необходимото в творческия процес въображение. На децата трябва да се дава възможност да фантазират. В разнообразната игрова дейност това може да се реализира по най-добрия начин. Всички ние трябва да им помогнем да опознаят богатството на игрите и да усетят тяхното възшебство.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Велева, А, Педагогика на играта, Русе, Унив. изд. "Ангел Кънчев", 2002
- [2] Горшкова, Е. В. 700 «говорящих» движениях и чудесных превращениях, Учебно-методическое пособие, М: Дрофа, 2007
- [3] Елконин, Д, Психология на играта, С, Народна просвета, 1984
- [4] Миленски, И, Практикум за изследване на игровата дейност. В „Ръководство за изследване на детето” II част, под ред. Б. Минчев, 2004, с. 66-80
- [5] Миленски, И, Развитие и ръководство на игровите и реалните отношения в играта, Дом, дете, детска градина 1995, 3, с.22-30
- [6] Петрова, Е. и др, Предучилищна педагогика, В.Търново, Унив. изд. „Св. св.Кирил и Методий”, 1995

За контакти:

Силвия Ангелова, детски учител, Ц.Д.Г."Слънце"- гр. Русе, тел.: 0895197514, e-mail: silvi.1212@abv.bg

Докладът е рецензиран.